

REFERAT Nærings- og eierskapsutvalget 2019-2023 d. 08-11-2022

Mødedato Tirsdag d. 08. november 2022 kl. 09:00

Mødested Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Møtedokumenter.....	3
Behandling av utvalgssak.....	4
Godkjenning av protokoll fra nærings- og eierskapsutvalgets møte 25.10.22.....	5
Kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2023 - 2026 og årsbudsjett 2023 for området By- og Verbalsak 25-22 a) Modell for privat eierskap av idrettsanlegg.....	7
Prisnivået på byggeprosjekter i regi av Kristiansand kommune.....	9
Utbyggingsprogram 2023-2025, vedtak av program.....	11
Samarbeidsprosjekt om studenters trivsel og tilhørighet.....	26
Svar på vedtak byst, 15122021, Sak 372/21, Verbalforslag nr. 2 fra Høyre - strategi for hvordan Kri	33

Punkt .: Møtedokumenter

Bilag

Presentasjon by- og stedsutvikling 2023-2026

Presentasjon Utbyggingsprog 2023-2025

Status klima- og miljøkrav byggeprosjekter

Komplett innkalling Nærings- og eierskapsutvalget 08.11.22

Saksliste Nærings- og eierskapsutvalget 08.11.2022

Punkt .: Behandling av utvalgssak

Punkt 66/22: Godkjenning av protokoll fra nærings- og eierskapsutvalgets møte 25.10.22

Bilag

Protokoll Nærings- og eierskapsutvalget 25.10.2022

Dato 27. oktober 2022
Saksnr.: 2022000045-108
Saksbehandler Anne-Lise H Aabø
Godkjent av Camilla Dunsæd

Saksgang
Nærings- og eierskapsutvalget

Møtedato
08.11.2022

Godkjenning av protokoll fra nærings- og eierskapsutvalgets møte 25.10.22

Forslag til vedtak

[Nærings- og eierskapsutvalget godkjenner protokoll fra nærings- og eierskapsutvalgets møte 25.10.22.](#)

Vedlegg:
Protokoll fra nærings- og eierskapsutvalgets møte 25.10.22

Punkt 67/22: Kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2023 - 2026 og årsbudsjett 2023 for området By- og stedsutvikling

Dato 24. oktober 2022
Saksnr.: 2022033375-1
Saksbehandler Marit Njerve Borgenvik
Godkjent av Tone Iglebæk
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Nærings- og eierskapsutvalget

Møtedato

08.11.2022

Kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2023 - 2026 og årsbudsjett 2023 for området By- og stedsutvikling

Forslag til vedtak

[Næring- og eierskapsutvalget tar kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2023-2026 og årsbudsjett for 2023 for området by- og stedsutvikling til orientering.](#)

Sammendrag

Kommunedirektøren legger med dette frem forslag til økonomiplan 2023-2026 og årsbudsjett 2023 for området by- og stedsutvikling. Hele området er samlet i ett kapittel i det trykte dokumentet (s 197 - 235). Det er gitt en felles beskrivelse av områdets hovedutfordringer, innsparingstiltak, hovedprioriteringer, periodemål, betalingssatser med endringer utover prisvekst og planoppgaver. Økonomi med drift og investering er delt inn etter stabs – og kommunalsjefsområdene. Forslag til årlige driftstilskudd og tilskuddsordninger er lagt inn på slutten av dokumentet (s 258 - 263).

Forvaltning og drift av områdets tjenester er fordelt på by- og stedsutviklingsutvalget og næring- og eierskapsutvalget. Drift og forvaltning hos kommunalsjefområdet eiendom, analyse og eiendomsutvikling hos kommunalsjefområdet klima og arealutvikling samt stabsområdene for boligpolitikk/utbyggingsavtaler og prosjekter hos byutviklingsdirektøren hører inn under næring- og eierskapsutvalget. Resten sorterer under by- og stedutviklingsutvalget.

Følgende dokumenter ligger på kommunens hjemmesider:

- Kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2023-2026
- Områdeprogrammer
- Forslag til betalingssatser 2023
- Oversikt over de fleste tilskudd til frivillige org. m.m.
- Linker til sammenligninger med andre kommuner

Nettadresse: www.kristiansand.kommune.no/budsjett

Trykt utgave av økonomiplanen ble delt ut i bystyret 26.10.2022.

Vedlegg: Ingen

Punkt 68/22: Verbalsak 25-22 a) Modell for privat eierskap av idrettsanlegg

Bilag

Vedtak KULTUR, 10112022, Sak 78/22, Verbalsak 25-22 a) Modell for privat eierskap av idrettsanlegg

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2022020863
Saksbehandler Ole Magnus Skisland

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Nærings- og eierskapsutvalget	08.11.2022	68/22
2 Kulturutvalget	10.11.2022	78/22
3 Formannskapet	16.11.2022	123/22
4 Bystyret	23.11.2022	

VERBALSAK 25-22 A) MODELL FOR PRIVAT EIERSKAP AV IDRETTSANLEGG

NÆRINGS- OG EIERSKAPSUTVALGET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 08.11.2022 SAK 68/22

Nærings- og eierskapsutvalgets innstilling:

1. Bystyret tar redegjørelsen til orientering.
(Enst.)
2. I dialogen med de største idrettslagene om økt eierskap bør det tas utgangspunkt i den skisserte modell 1.
(Enst.)

Forslag:

SV fremmet følgende forslag:

«I dialogen med de største idrettslagene om økt eierskap bør det tas utgangspunkt i den skisserte modell 1.»

Voteringer:

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt, vedtakets pkt. 1.

SV sitt forslag ble enstemmig vedtatt, vedtakets pkt. 2.

08.11.2022

Punkt 69/22: Prisnivået på byggeprosjekter i regi av Kristiansand kommune

Bilag

Vedlegg_Bygganalyse_Notat 19.10.2022

Vedlegg_KS-PA-Kvalitetsnivå - Byggekostnder - notat

Dato 20. oktober 2022
Saksnr.: 2022032704-1
Saksbehandler Erik Sandsmark
Godkjent av Tone Iglebæk
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Nærings- og eierskapsutvalget
Bystyret

Møtedato

08.11.2022
23.11.2022

Prisnivået på byggeprosjekter i regi av Kristiansand kommune

Forslag til vedtak

[Bystyret tar saken til orientering.](#)

Sammendrag

I forbindelse med behandling av sak om Greipstadhallen 28.09.2022 SAK 171/22 ba bystyret om en sak om prisnivået på byggeprosjekter i Kristiansand kommunes regi. Saken skulle også inneholde en vurdering av grep for å få ned kostnadene.

AS Bygganalyse som er et spesialisert fagmiljø i byggøkonomi, har analysert kostnadstall fra byggeprosjekter i regi av Kristiansand kommune og har følgende vurdering:

«Vårt generelle inntrykk er at prosjektene fra Kristiansand kommune ligger relativt likt i kostnadsnivå med sammenlignbare prosjekter ellers i landet, og relativt likt - eller litt under kostnadsnivået for det sentrale Østlandsområdet.»

«Entreprisekostnadene» er i utgangspunktet relativt like for offentlige og private prosjekter. Men det er en tendens til at det stilles høyere krav til kvalitet og materialbruk, miljø og energi i offentlige prosjekter, noe som øker entreprisekostnadene.»

Kommunen vil i fremtidige prosjekter i større grad vektlegge å etterprøve arealbehov og å satse på sambruk av arealer der dette er mulig.

Kvalitetskrav skal basere seg på livssyklus-kostnader for å finne den mest kostnadseffektive balansen mellom investering og drift.

Kommunen skal bruke markedsdialog og gjennomføringsmodeller hvor entreprenørens kompetanse trekkes inn på et tidlig stadium.

Vedlegg:

Notat fra AS Bygganalyse datert 19.10.2022

Notat om kvalitetsnivå fra Bygg- og Eiendomsforvaltningen

Saksutredning

Bakgrunn for saken

I forbindelse med behandling av sak om Greipstadhallen 28.09.2022 SAK 171/22 gjorde bystyret følgende vedtak:

Administrasjonen bes forberede en sak som ser på prisnivået på byggeprosjekter i Kristiansand kommunes regi opp mot prisnivået på tilsvarende prosjekter i andre kommuner ulike steder i landet og i det private markedet i vår region. Saken bør inkludere en vurdering av grep Kristiansand kommune kan ta for å få ned kostnadene i byggeprosjekter, deriblant mer standardiserte løsninger.

AS Byggalyse som er et spesialisert fagmiljø i byggøkonomi, har analysert tall fra prosjekter utført i regi av Kristiansand kommune og sammenlignet disse med tilsvarende tall fra andre kommuner. Det er også gjort en vurdering av forskjeller mellom offentlige og private byggeprosjekter. Analysen er oppsummert i et eget notat (se vedlegg)

Det er valgt ut følgende bygningskategorier til vurdering:

- Skole
- Barnehage (ikke referanseprosjekter fra Kristiansand)
- Flerbrukshall
- Omsorgsboliger/sykehjem
- Boliger for rus og psykiatri

Bygganalyse har oppsummert sin sammenligning av kostnadsnivået for kommunale prosjekter som følger:

Vårt generelle inntrykk er at prosjektene fra Kristiansand kommune ligger relativt likt i kostnadsnivå med sammenlignbare prosjekter ellers i landet, og relativt likt - eller litt under kostnadsnivået for det sentrale Østlandsområdet.

For prosjekter for skoler, omsorgsboliger og boliger for rus og psykiatri bekreftes dette generelle inntrykket i nivåene for eksempel for huskostnad og total kostnadsramme.

For flerbrukshaller er tendensen at prosjektene i kommunen ligger noe lavere enn eksempelprosjektene. For barnehager har vi ikke mottatt prosjektkostnader fra kommunen, det er likevel tatt inn noen eksempelprosjekter i notatet.

Kristiansand kommune har ikke gjennomført egne nybygg av barnehager de siste årene og har derfor ikke kunne levere kostnadstall for sammenligning.

Bygganalyse har følgende vurdering av kostnadsnivået i offentlige vs. private prosjekter:

Entreprisekostnadene» er i utgangspunktet relativt like for offentlige og private prosjekter. Men det er en tendens til at det stilles høyere krav til kvalitet og materialbruk, miljø og energi i offentlige prosjekter, noe som øker entreprisekostnadene. Innen private næringsbygg er det også et stort og økende fokus på dette, mens det for private boligbygg oftere bygges «kun» etter gjeldende standardkrav.

For generelle kostnader ser vi store forskjeller mellom private og offentlige utbyggere, kostnader til administrasjon og prosjektering. Her kommer ekstra interne og eksterne kostnader inn i offentlige prosjekter som følge av krav til gjennomføringsprosesser så som kvalitetssikring, usikkerhetsanalyser, utredninger, milepælsgodkjenninger, presentasjoner og saksfremstilling for

administrasjon og politiske organer. I tillegg til dette kommer at lengre planleggingsperiode i seg selv medfører økte kostnader ved at timeforbruket øker for alle involverte ressurser. Til slutt kommer økte kostnader til administrasjon og prosjektering ved at selve prosjektomfanget har økt.

Kvalitetskrav og livssyklus kostnader

Investeringskostnadene utgjør ifølge DFØ (Direktoratet for forvaltning og økonomistyring) ca. 50 prosent av de samlede kostnadene for bygningen i hele levetiden. Øvrige kostnader er knyttet til forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling (FDVU). Dette er i sum livssyklus kostnader (LCC) over levetiden og per år, uttrykt i årskostnader. Et ensidig fokus på investeringskostnadene, kan gi unødvendige drifts- og vedlikeholdsutgifter.

Kristiansand kommune setter krav til beregninger av livssyklus kostnader for å finne den mest kostnadseffektive balansen mellom investeringskostnader og driftskostnader.

Bygg- og Eiendomsforvaltningens kvalitetssystem/designkriterier består av følgende dokumenter som er relevante for gjennomføring av prosjektering:

- KS 00 – Kravspesifikasjon bygning og tekniske anlegg
- PA 00 – Prosjekteringsanvisning generell del
- PA 01 – Prosjekteringsanvisning skole- og barnehagebygg
- PA 02 – Prosjekteringsanvisning helsebygg
- PA 03 – Prosjekteringsanvisning idrettsbygg
- PA 10 – Prosjekteringsanvisning riving

Formålet med dokumentene er å sikre at Kristiansand kommunes prosjekter leveres med de kvalitetene som bestilles. Spesifikasjonen angir alle spesifikke krav til ytelser for bygningsdeler, tekniske anlegg og utendørsanlegg som entreprenøren skal levere utover gjeldende forskrift.

Det er på noen områder lagt inn en høyere kvalitet enn minimumskravet i forskriften legger opp til. Dette er basert på faglig erfaring fra tidligere byggeprosjekter om hva som fungerer, samt av hva som etter en Levetidsberegning (LCC) gir en god kost/nytte-verdi i byggets levetid.

Som eksempel kan nevnes at kommunen krever forsterket utførelse av dører for å redusere behov for justering og vedlikehold av dører i driftsfasen. En beregning viser at dette kravet fører til at dører blir ca. 1 500,- kr dyrere pr. stk., men at sparte driftskostnader overstiger dette beløpet.

Kristiansand er en foregangskommune for innhold og utforming av uteoppholdsarealene for skoler og barnehager. Funksjonskrav til anleggene utvikles i nær dialog med brukere, og anleggene gir påviselig masse fysisk aktivitet og er forebyggende for mobbing. Kommunes normaler stiller kvalitetskrav til alle kommunale anlegg. Eksempelvis har kommunen med gode standarder, økt levetid for lekeplassutstyr på en skole fra tidligere estimert 10 år til sannsynlig mer enn 30 års levetid. Det er vurdert som regningssvarende å bygge utomhusanlegg med solide og varige kvalitetene som gir brukerne gode tilbud i lang tid.

Klima- og miljøkrav

Kristiansand kommune skal være en foregangskommune på grønn omstilling og har satt et mål om 80 prosent lavere klimagassutslipp i 2030 enn i 2015. Klima og miljøstrategien for bygg og anlegg som ble vedtatt av bystyret i oktober 2021, legger derfor opp til at det skal foretas helhetlige vurderinger knyttet til energiløsninger og materialbruk. Krav

om bruk av spesifikke byggematerialer som for eks. massivtre, vil kunne være prisdrivende og ikke nødvendigvis gi bedre miljøytelser enn andre materialkombinasjoner. Det er derfor viktig at materialvalg og energiløsninger optimaliseres i det enkelte prosjekt.

Bygg som beskrives med høye klima- og miljøambisjoner vil erfaringsmessig ha en høyere investeringskostnad enn bygg som følger forskriftenes minimumskrav. For energiløsninger vil dette i de fleste tilfeller kunne forsvares med reduserte driftskostnader, mens kostnader knyttet til valg av fossilfri/utslippsfri byggeplass, materialbruk etc. må vurderes opp mot gevinsten ved redusert klima- og miljøbelastning.

Arealeffektivitet og sambruk

Kommunen må bygge mer arealeffektivt og ha større grad av sambruk av arealer i årene som kommer. Sparte kvadratmeter bygg vil ha effekt både for investering og drift.

Søgne skole- og idrettssenter er et godt eksempel på et anlegg som skal brukes til mange formål. Kombinasjonen av videregående skole, ungdomsskole, kulturskole, fritidsaktiviteter og idrett gir effektiv og høy utnyttelse av arealene.

Anskaffelser og gjennomføringsmodeller

Lov om offentlige anskaffelser og tilhørende forskrifter har som formål å fremme effektiv bruk av samfunnets ressurser. Den skal også bidra til at det offentlige opptre med integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte.

Anskaffelsesregelverket stiller krav til ivaretagelse av klima- og miljøhensyn i offentlige anskaffelser. Det offentlige har også et særlig ansvar for å sørge for ryddige og seriøse forhold i norsk arbeidsliv, og bidra til å bekjempe arbeidslivskriminalitet. Bystyret har vedtatt seriøsitetsbestemmelser som er en viktig del av kommunens arbeid i kampen mot arbeidslivskriminalitet og sosial dumping.

Kristiansand kommune har de siste årene gjennomført prosjekter både som utførelsesentrepriser og totalentrepriser. Den sentrale forskjellen mellom de to entrepriseformene ligger i hvor ansvaret for prosjektering er plassert. I utførelsesentrepriser ligger ansvaret for prosjektering på byggherren og i totalentrepriser på entreprenøren. Videre er det benyttet samspillsentrepriser som regel i kombinasjon med totalentrepriser. I en samspillsentreprise samarbeider byggherre, arkitekt, rådgivere og entreprenøren om å utvikle prosjektet fram mot en omforent målpris.

DFØ (Direktoratet for forvaltning og økonomistyring) tester gjennomføring av piloter for prestasjonsinnkjøp også kalt BVP «Best Value Procurement» blant offentlige byggherrer. BVP er en metode for prosjektstyring og innkjøp som vektlegger leverandørens kompetanse og prestasjon. Oppdragsgiveren premierer leverandører som selvstendig kan løse oppgaven uten detaljstyring fra oppdragsgivers side. Oppdragsgiver offentliggjør budsjett eller maksimumspris og velger leverandør som gir mest mulig verdi for lavest mulig pris.

Anskaffelsesregelverket setter strenge krav til hvordan konkurranser skal gjennomføres. Dette fører til at det offentlige ikke har samme mulighet til forenklede prosesser eller direkte anskaffelser som private aktører og som dermed gir større kostnader i denne fasen. Ulike samspillsentrepriser og eventuelt også BVP, kan effektivisere disse prosessene og redusere kostnadene i offentlige anbudsprosesser.

Synspunkter fra byggenæringen

Den lokale avdelingen av EBA (Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg) og markedsaktører har blitt utfordret til å komme med synspunkter på hvilke grep kommunen kan ta for å få ned kostnadene i byggeprosjekter. Det er viktig å presisere at både synspunkter og råd varierer noe mellom aktørene. Punktene må ikke leses som næringens samlede syn, men som en momentliste for videre evaluering.

- Det offentlige legger i større grad vekt på livsløpskostnader for sine prosjekter enn private aktører, selv om det også her er stor forskjell. Det går både på kvalitetskrav til materialer og tekniske løsninger. Dette gir økte investeringskostnader, men kan redusere driftskostnader i byggets levetid.
- Krav til brukermedvirkning og beslutningsprosesser skaper merkostnader (særlig knyttet til prosjekteringsfasen).
- Kommunen bør detaljere sine prosjekter mindre før utlysning av anbud for å gi større frihetsgrad til entreprenører som da får anledning til å optimalisere konstruksjoner og materialbruk.
- Private byggherrer er generelt mer opptatt av å tilpasse skolebygg til minimumskrav og redusere arealbruken (lav brutto/netto-faktor)
- Kvalitetsnivå på utomhusanlegg er generelt sett høyere i offentlige byggeprosjekter enn i private.

Tiltak

Følgende tiltak vektlegges for å få ned kostander i byggeprosjekter:

1. Kritisk etterprøving og uavhengig kontroll av arealbehov i alle prosjekter før prosjektering starter.
2. Større grad av sambruk av arealer.
3. Gjennomføre markedsdialog før kommunen kunngjør en større entrepriseanskaffelse.
4. Bruke gjennomføringsmodeller hvor entreprenørenes kompetanse trekkes inn på et tidlig stadium, der dette er egnet.
5. Kvalitetskrav skal basere seg på livssyklus-kostnader for å finne den mest kostnadseffektive balansen mellom investering og drift.

Punkt 70/22: Utbyggingsprogram 2023-2025, vedtak av program

Bilag

Utbyggingsprogram 2023-2025 etter høring

Dato 19. september 2022
Saksnr.: 2022013061-17
Saksbehandler Line Baasland
Godkjent av Tone Iglebæk
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Næring og eierskapsutvalget
Formannskapet
Bystyret

Møtedato

16.11.2022
16.11.2022
23.11.2022

Utbyggingsprogram 2023-2025, vedtak av program

Forslag til vedtak

1. Bystyret vedtar forslag til Utbyggingsprogram 2023-2025, med tilhørende prinsippvedtak.
2. Følgende prinsipper gjelder som forutsetning for utbyggingsavtaler, jf. Pbl. § 17-2.
 - a. Inntil det foreligger ny arealplan og utbyggingspolitikk for Kristiansand, gjelder de «gamle» kommunenes arealplan.
 - b. Kommunen skal for perioden 2023-2025 tilrettelegge for et byggevolum på ca. 750 boliger pr. år.
 - c. Utbyggingsprogrammet og tabell over utbyggingsområder gir grunnlag for drøftelse av utbyggingsavtale, herunder vilkår i utbyggingsavtale.
 - d. Utbyggingsområder som er i samsvar med dagens gjeldende arealplaner prioriteres i forhold til tilrettelegging av infrastruktur.
 - e. Kommunen skal som hovedregel ikke igangsette reguleringsplanarbeid for områder som ikke er tråd med dagens gjeldende arealplaner og ikke har nødvendig tilrettelagt infrastruktur.

Sammendrag

Utbyggingsprogrammet omhandler arealer til bolig- og næringsformål, og vil være en del av grunnlaget for kommunens økonomiplan. Utbyggingsprogrammet skal medvirke til at kommunens bolig- og næringsområder etableres og utvikles i tråd med overordnede føringer i kommuneplanen. Det er dermed et styringsredskap for kommunen og i forhold til private parter.

Dette utbyggingsprogrammet omfatter perioden 2023–2025. Fjorårets politiske vedtak av utbyggingsprogrammet signaliserte at det ikke er ønskelig å gjøre endringer i utbyggingspolitikken før kommuneplanens arealdel foreligger. Årets utbyggingsprogram viderefører derfor tidligere politikk, og legger derfor ikke føringer for utbygging i 2026.

Utbyggingsprogrammet viser en oversikt over gjeldende utbyggingspolitikk og utbyggingspolitiske føringer. Det er utarbeidet tabell over boligutbyggingsområdene, med forventet utbyggingstakt. Det er også utarbeidet tabell over næringsområder, med arealreserve.

Utbyggingsprogrammet viser befolkningsprognoser og prognose for framtidig boligbehov i kommunen. Prognosene for befolkning og boligbehov er sammenstilt med forventet boligutbygging. Oversikten viser at Kristiansand har god boligarealreserve både på kort og lang sikt. Usikkerhet knyttet til tilgang på byggevarer og arbeidskraft og økte priser på byggevarer skaper usikkerhet i byggebransjen. Kristiansand har den siste tiden hatt en høyere boligprisstigning enn tidligere. Kommunen følger prisutviklingen fortløpende. På bakgrunn av en utvikling/trend vil kunne komme med forslag til med tiltak til utbyggingspolitikken.

I tabellen over utbyggingsområdene for bolig er de ulike områdene gitt fargekodene grønn, oransje og rød. Fargekodene indikerer reguleringsstatus for området, om området er igangsatt/kan igangsettes, eller om området er realiserbart. Områder med grønn farge er forventet gjennomført i henhold til vedtatt politikk. Oransje områder er områder som er under regulering, eller det er vedtatt reguleringsplan for, uten at det er igangsatt utbygging eller ikke er inngått utbyggingsavtale. Områdene kan måtte avvente utbygging i påvente av tilstrekkelig offentlig infrastruktur, og avsatte midler i kommunens budsjett. Rød fargekode angir områder som ligger inne i kommuneplan, og ikke er igangsatt regulert, eller er vurdert til å ikke være realiserbare i nær framtid for eksempel på grunn av omfattende rekkefølgekrav.

Tabellen over næringsområder viser en total reserve av næringsarealer i Kristiansand på ca. 1,4 millioner kvadratmeter. Programmet viser geografisk plassering av utbygde næringsbygg og arbeidsplasslokalisering.

Når det bygges ut nye områder eller fortettes, krever det i mange tilfeller tilrettelegging av infrastruktur. Dette medfører forpliktelser for utbygger og kommunen til tilrettelegging av infrastruktur.

Prinsippvedtak som forutsetning for utbyggingsavtaler, jf. Pbl. § 17-2:

- a. Inntil det foreligger ny arealplan og utbyggingspolitikk for Kristiansand, gjelder de «gamle» kommunenes arealplan.
- b. Kommunen skal for perioden 2023-2025 tilrettelegge for et byggevolum på ca. 750 boliger pr. år.
- c. Utbyggingsprogrammet og tabell over utbyggingsområder gir grunnlag for drøftelse av utbyggingsavtale, herunder vilkår i utbyggingsavtale.
- d. Utbyggingsområder som er i samsvar med dagens gjeldende arealplaner prioriteres i forhold til tilrettelegging av infrastruktur.
- e. Kommunen skal som hovedregel ikke igangsette reguleringsplanarbeid for områder som ikke er tråd med dagens gjeldende arealplaner og ikke har nødvendig tilrettelagt infrastruktur.

Årets revisjon følger opp fjorårets politiske føringer om at det ikke er ønskelig med prioritering av utbyggingsområder utover det som står i vedtaket, før ny arealdel er vedtatt.

Vedlegg: Forslag til utbyggingsprogram 2023-2025

Saksutredning

Bakgrunn for saken

FORMANNSKAPET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 15.06.2022 SAK 83/22

Formannskapets vedtak:

1. Formannskapet vedtar å legge forslag til Utbyggingsprogram 2023-2025, med tilhørende til prinsippvedtak, ut på høring.
2. Følgende prinsipper gjelder som forutsetning for utbyggingsavtaler, jf. Pbl. § 17-2:
 - a. Inntil det foreligger ny arealplan og utbyggingspolitikk for Kristiansand, gjelder de «gamle» kommunenes arealplan.
 - b. Kommunen skal for perioden 2023-2025 tilrettelegge for et byggevolum på ca.750 boliger pr. år.
 - c. Utbyggingsprogrammet og tabell over utbyggingsområder gir grunnlag for drøftelse av utbyggingsavtale, herunder vilkår i utbyggingsavtale.
 - d. Utbyggingsområder som er i samsvar med dagens gjeldende arealplaner prioriteres i forhold til tilrettelegging av infrastruktur.

(Enst.)

- e. Kommunen skal som hovedregel ikke igangsette reguleringsplanarbeid for områder som ikke er tråd med dagens gjeldende arealplaner og ikke har nødvendig tilrettelagt infrastruktur.

(10/4)

Utbyggingsprogrammet omhandler arealer til bolig- og næringsformål, og vil være en del av grunnlaget for kommunens økonomiplan. Utbyggingsprogrammet skal medvirke til at kommunens bolig- og næringsområder etableres og utvikles i tråd med overordnede føringer i kommuneplanen. Det er dermed et styringsredskap for kommunen og i forhold til private parter.

Dette utbyggingsprogrammet omfatter perioden 2023 – 2025. Fjorårets politiske vedtak av utbyggingsprogrammet signaliserte at det ikke er ønskelig å gjøre endringer i utbyggingspolitikken før kommuneplanens arealdel foreligger. Årets utbyggingsprogram viderefører derfor tidligere politikk, og legger derfor ikke føringer for utbygging i 2026.

Utbyggingspolitikk

Utbyggingsprogrammet viser en oversikt over gjeldende utbyggingspolitikk og utbyggingspolitiske føringer. Føringer som er gitt i overordnede planer er gjort rede for.

Befolkningsprognose og boligbehov

Det er forventet at det framover vil være befolkningsvekst i Kristiansand, men at veksten over tid vil være avtakende. Befolkningssammensetningen er i endring, og om noen år vil vi ha en annen alderssammensetning i befolkningen enn det vi har i dag. Legger vi til grunn nedadgående trend (SSB prognosen) med færre antall personer pr. husholdning, vil boligbehovet for Kristiansand være om lag 13 000 boliger fram til 2050.

Tabell utbyggingsområder

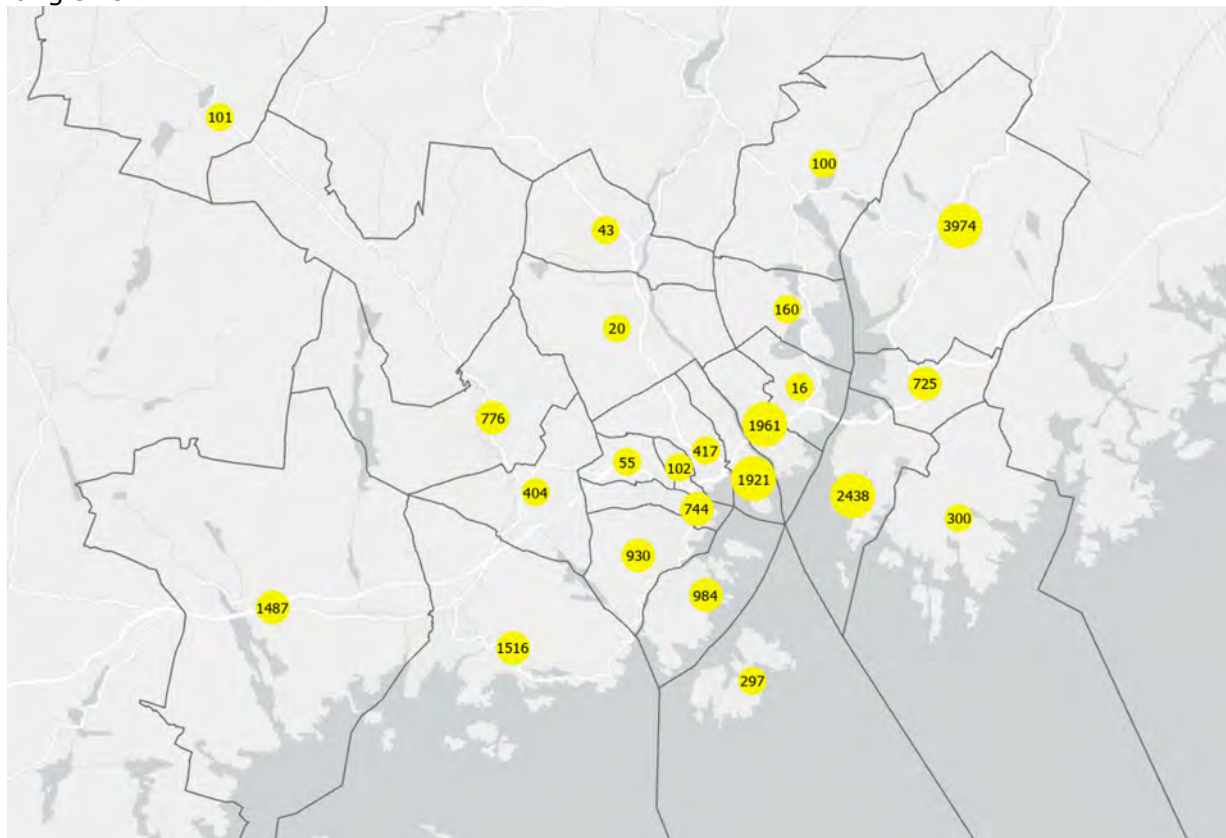
Det er utarbeidet tabell over boligutbyggingsområdene i kommunen som er igangsatt regulert. Hvert område er angitt med en forventet oppstart utbyggingstakt og gjenstående mengde, angitt i boenheter. Oppstart og takt er basert på innspill fra utbyggere og kommunens egen kunnskap, enkelte innspill er justert. I tabellen over utbyggingsområdene for bolig er de ulike områdene gitt fargekodene grønn, oransje og

rød. Fargekodene indikerer reguleringsstatus for området, om området er igangsatt/kan igangsettes, eller om området er realiserbart.

Områder med grønn farge er forventet gjennomført i henhold til vedtatt politikk. Oransjeområder er områder som er under regulering, eller det er vedtatt reguleringsplan uten at det er igangsatt utbygging eller ikke er inngått utbyggingsavtale. Områdene kan måtte avvente utbygging i påvente av tilstrekkelig offentlig infrastruktur, og avsatte midler i kommunens budsjett. Rød fargekode angir områder som ligger inne i kommuneplan, og ikke er igangsatt regulert, eller er vurdert til å ikke være realiserbare i nær framtid for eksempel på grunn av omfattende rekkefølgekrav.

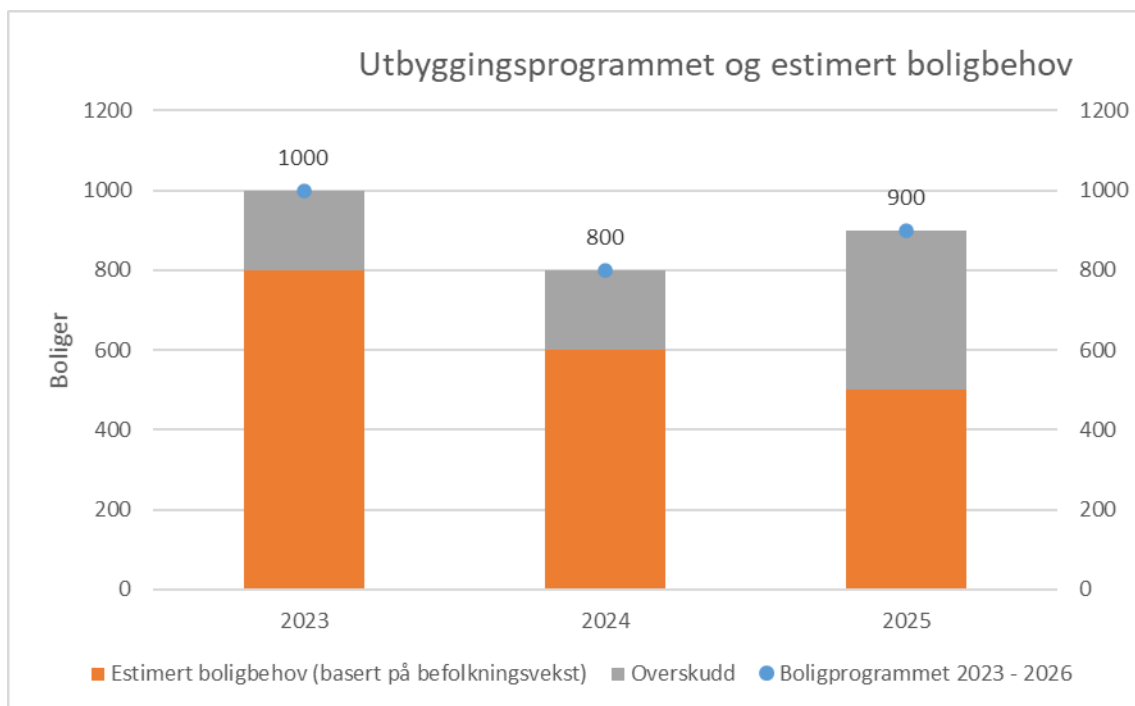
Geografisk fordeling av boligarealreserver

Vi ser av figuren under at kommunen har boligarealreserver over hele kommunen på lang sikt.

Total boligarealreserve pr. delområde, inkludert arealreserve som ligger i kommuneplaner pr. oktober 2022 (Kristiansand kommune).

Utbyggingsprogrammet viser befolkningsprognoser og prognoser for framtidig boligbehov i kommunen. Prognosene sammenstilt med forventet boligbygging, viser at Kristiansand har god boligarealreserve både på kort og lang sikt.

Prognose for boligbehov og forventet igangsatte boliger pr. år i perioden (SSB og Kristiansand kommune).

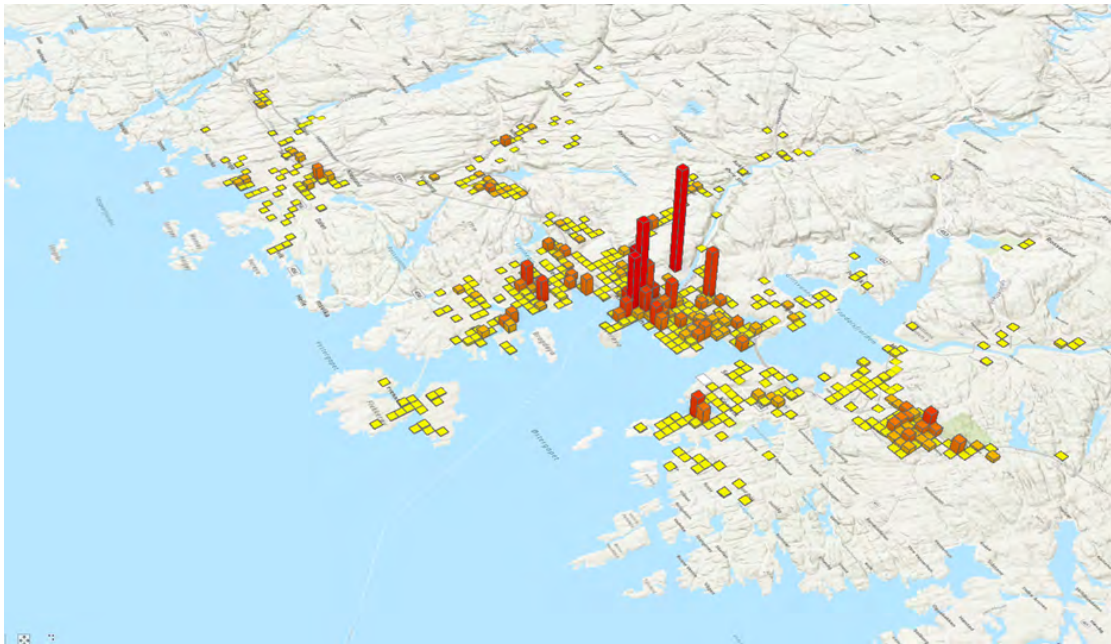
Den totale boligarealreserven, inkludert områder med kommuneplanstatus, er på 19 500 boliger. Boligbehovet fram til 2050, med nedadgående trend for antall personer pr. bolig, anslås til å være ca 13 000 boliger. Gjennomsnittlig boligbehov i den kommende 3-års perioden ligger godt under 750, som er antallet boliger det skal tilrettelegges for.

Boligmarkedet framover

Ustabile forhold utenfor landets grenser påvirker tilgangen på byggevarer og fører til økte priser på flere byggevarer. Dette sammen med justert rentenivå skaper usikkerhet i byggebransjen og dermed også i boligmarkedet. Boligprisene i Kristiansand har gjennom mange år hatt en moderat prisstigning sammenlignet med andre byer. Den siste tiden har Kristiansand hatt en høyere stigning enn landssnittet. Det er ventelig at Kristiansand vil ha en viss prisutvikling. Det viktigste er at Kristiansand har en politikk som sikrer en sunn prisutvikling. Kommunen følger markedet og prisutviklingen fortløpende og på bakgrunn av en utvikling/trend vil vi kunne komme med forslag til med tiltak til utbyggingspolitikken.

Næringsarealer

Analysen gjort i arbeidet med ny arealdel til kommuneplanen, viser en total reserve av næringsarealer i Kristiansand på ca. 1,4 millioner kvadratmeter. Arealreserven er fordelt på kontor, industri, lager, tjeneste og forretning. Reservene er fordelt på flere etablerte næringsområder, og noen områder som ikke er tatt i bruk. Status for de ulike næringskategoriene beskrives i programmet. Programmet viser geografisk plassering av utbygde næringsbygg og arbeidsplasslokalisering

Lokalisering av arbeidsplasser i Kristiansand kommune. Kilde: SSB – Rutenettstatistikk 2021.

Infrastruktur

Når det bygges ut nye områder eller fortettes, krever det også tilrettelegging av infrastruktur. Dette medfører forpliktelser for utbygger og kommunen til tilrettelegging av infrastruktur.

Økonomiske konsekvenser

Utbyggingsprogrammet omhandler arealer til bolig- og næringsformål. Programmet er en del av grunnlaget for kommunens budsjett i perioden 2023-2025. Neste års rullering vil danne grunnlag for budsjett etter 2025.

Medvirkning

Utbyggingsprogrammet har vært til høring i perioden 25.6.-2.9.2022.

Følgende merknader kom inn:

Avsender	Høringsinnspill	Administrasjonens kommentar
Bane NOR	Ingen merknader.	
Christiansands byselskap	Utbyggingsprogrammet bør understreke hensynet til stedskvaliteter, så vel som vern av kulturmiljø, kulturminner og kulturlandskap/grønnstruktur. Ikke minst i fortettingsprosjekter er det viktig å ivareta slike hensyn. Hensynet til kulturvern er så viktig for den videre utviklingen av byens identitet og kvalitet at det bør signaliseres tidligst mulig.	Dette er viktig tema for kommunens planlegging og vurderes i den enkelte reguleringsplan, og det ikke behov for omtale i utbyggingsprogrammet. Dette er tema i forslag til kommuneplanens arealdel, med en komplett kulturmiljøkarlegging av hele kommunen og eget temakart for kulturmiljøer, med tilhørende bestemmelser.
Kystverket	Tar saken til orientering.	

Avsender	Høringsinnspill	Administrasjonens kommentar
KNAS	<p>Innspill igangsetting og utbyggingstakt i tabell over boligutbyggingsområder for følgende områder: Kvartal 49, Marviksletta senterområde – delområde 5, Marviksletta – delområde 3, Marviksletta delområde 1 og 2, Oddernes tun og Strømsheia.</p> <p>Kap. 8.4.4 tabell 13: Rige/Kartheia mangler i tabellen. Gjeldene kommuneplan: Område N1 framtidig næringsområde på Borheia; planlegger igangsetting av reguleringsarbeid i planperioden. Det er vanskelig å forstå karakterene som gis i tabellen.</p> <p>Transformasjon og fortetting utgjør også en arealreserve. Et område som er modnet vil klatre på ABC-vurderingen, og med god regulering vil det være bærekrafts gevinst i transformasjon/fortetting av tidligere B/C-områder til nye A/B-områder.</p>	<p>Innspillene følges opp i tabell over utbyggingsområder.</p> <p>Tabell 13 viser arealreserven for lager, logistikk og produksjon. Rige/Kartheia har liten arealreserve (ubrukte areal) og er dermed ikke med i oversikten. Teksten før tabellen justeres.</p> <p>Kap 8.3 om ABC-prinsippet er presisert.</p>

Klima- og miljøkonsekvenser

Utbyggingsprogrammet er et overordnet dokument for å følge opp den til enhver tid gjeldende arealdel. Ny arealdel er under utarbeidelse. Programmet skal medvirke til at kommunens bolig og næringsområder etableres og utvikles i tråd med overordnede føring i kommuneplanen, og de mål og retningslinjer som i Klima- og miljøstrategien og kommunens utbyggingspolitikk.

Veien videre

Når ny arealdel vedtas vil føringene innarbeides i utbyggingsprogrammet, og det vil bli vurdert prinsipper knyttet til prioritering av utbyggingsområder. Dette omfatter både arealer/områder til næring og bolig.

Kommuneplanens arealdel vil bli førende for kommunens framtidige utbyggingspolitikk både for det ordinære boligmarkedet og i forhold til det boligsosiale. Kommuneplanens arealdel vil si noe om hvordan kommunens satsning på virkemidler skal være. Utbyggingsprogrammet skal bidra til å koordinere og samkjøre prioriteringene i de ulike ansvarsområdene.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

Kommunedirektøren anbefaler at Bystyret vedtar Utbyggingsprogram 2023-2025, med tilhørende prinsippvedtak.

Prinsippvedtak som forutsetning for utbyggingsavtaler, jf. Pbl. § 17-2:

- a. Inntil det foreligger ny arealplan og utbyggingspolitikk for Kristiansand, gjelder de «gamle» kommunenes arealplan.
- b. Kommunen skal for perioden 2023-2025 tilrettelegge for et byggevolum på ca.750 boliger pr. år.
- c. Utbyggingsprogrammet og tabell over utbyggingsområder gir grunnlag for drøftelse av utbyggingsavtale, herunder vilkår i utbyggingsavtale.
- d. Utbyggingsområder som er i samsvar med dagens gjeldende arealplaner prioriteres tilrettelegging av infrastruktur.
- e. Kommunen skal som hovedregel ikke igangsette reguleringsplanarbeid for områder som ikke er tråd med dagens gjeldende arealplaner og ikke har nødvendig tilrettelagt infrastruktur.

Punkt 71/22: Samarbeidsprosjekt om studenters trivsel og tilhørighet

Bilag

Vedtak , 08112022, Sak 16/22, Samarbeidsprosjekt om studenters trivsel og tilhørighet

Vedtak Form, 09112022, Sak 119/22, Samarbeidsprosjekt om studenters trivsel og tilhørighet

Dato 14. oktober 2022
Saksnr.: 2022031979-1
Saksbehandler Anne Aunevik
Godkjent av Bernt Jørgen Stray
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Studentrådet 2022-2023
Nærings- og eierskapsutvalget
Formannskapet

Møtedato

08.11.2022
08.11.2022
09.11.2022

Samarbeidsprosjekt om studenters trivsel og tilhørighet

Forslag til vedtak

1. Formannskapet støtter forslag om at Kristiansand tar ansvar for å igangsette et 3-årig regionalt prosjektsamarbeid om studenttrivsel
2. Nærings- og eierskapsutvalget gir tilslutning til at næringsfondet kan brukes til kommunal delfinansiering på kr 300 000 årlig fra og med 2023 til og med 2025.

Sammendrag

Kristiansand har invitert Grimstad kommune, UiA, SiA og Agder fylkeskommune til å bli med i et 3-årig prosjektsamarbeid om studenttrivsel. Målet er å få en høy andel av studentene i Kristiansand og Grimstad til å trives og oppleve tilhørighet til studiebyene og regionen i studietiden. Prosjektet skal være pådriver for å foreslå, teste ut og gjennomføre aktiviteter, og dermed gi partnerne kunnskap om hva som bør være innhold, form, omfang og ambisjoner for et mer varig samarbeid.

Vertskapsbyer for universiteter har et naturlig fortrinn når det gjelder å knytte til seg kompetanse og personer med høyere utdanning. **Det vil derfor være en styrke for hele Agder om kommunene og regionale aktører samarbeider godt med byene Kristiansand og Grimstad om fremtidig rekruttering av nye studenter og kompetent arbeidskraft.**

Det ble avholdt felles formannskapsmøte mellom Grimstad og Kristiansand den 29.april 2022 om muligheter og utfordringer som universitetsbyer, hvor også UiA deltok med innlegg og innspill. Prosjektforslaget er en oppfølging av innspill som kom fram i dette møtet.

Prosjektets totalbudsjett er på kr 1 500 000, og partnerne er spurt å bidra i en medfinansiering fordelt som omtalt i saken. Kommunedirektøren foreslår at Kristiansands bidrag er på kr 300 000 årlig fra 2023 og at det dekkes av næringsfondet.

Vedlegg:

Saksutredning

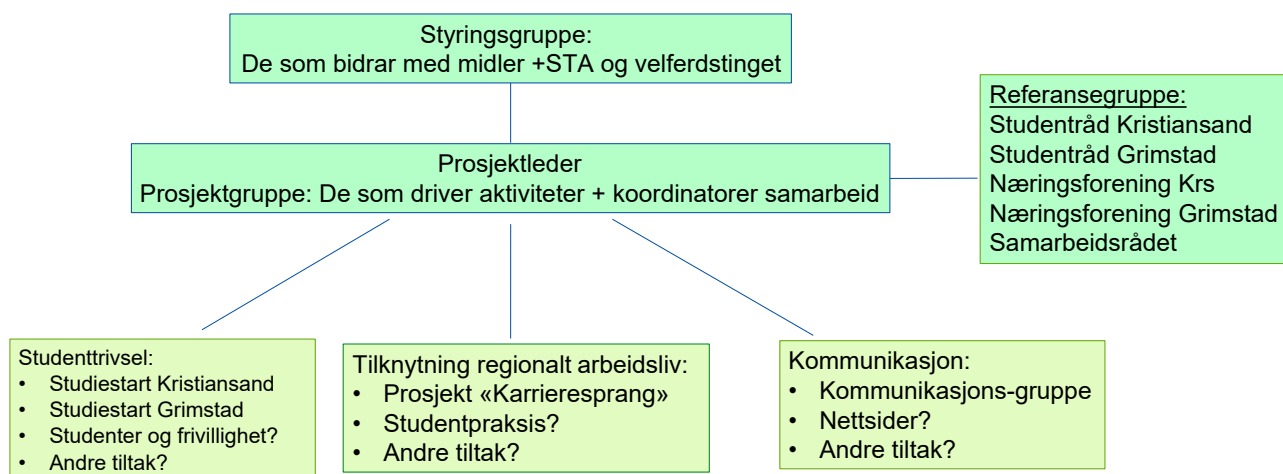
1. Bakgrunn for saken

Kristiansand har invitert Grimstad kommune, UiA, SiA og Agder fylkeskommune til å bli med som partnere i et 3-årig prosjektsamarbeid om studenttrivsel. Målet er å få en høy andel studentene i Kristiansand og Grimstad til å trives og oppleve tilhørighet til studiebyene og regionen i studietiden. Prosjektet skal være pådriver for å foreslå, teste ut og gjennomføre aktiviteter, og dermed gi partnerne kunnskap om hva som bør være innhold, form, omfang og ambisjoner for et mer varig samarbeid.

Det ble avholdt felles formannskapsmøte mellom Grimstad og Kristiansand den 29. april 2022 om muligheter og utfordringer som universitetsbyer, hvor også UiA deltok med innlegg og innspill. Prosjektforslaget er en oppfølging av innspill som kom fram i dette møtet.

Representanter fra Kristiansand, Grimstad og UiA har utarbeidet en foreløpig projektskisse for innhold og organisering av et samarbeidsprosjekt i vår region. Studentsamskipnaden har vært konsultert underveis, og det har vært et innledende møte med Agder fylkeskommune i juni. Forslag til prosjektets innhold og aktiviteter kan illustreres som følger:

Forslag organisering, og aktuelle aktiviteter i oppstart

[StudyTrondheim](#) er inspirasjon for prosjektforslaget. StudyTrondheim er et partnersamarbeid med en fast årlig totalramme på 2,170 mill som fordeles mellom NTNU (kr 950 000), Studentsamskipnaden (385 000), Trondheim kommune (385 000), Trøndelag fylkeskommune (200 000), samt to mindre utdanningssteder som betaler kr 125 000 hver. I tillegg til dette bidrar partene med personer og ressurser. Det søkes også om midler til prosjekter. Midlene går til blant annet frikjøp av stillinger til et koordineringsteam som består av en stilling som pådriver i kommunen, samt stillinger fra studentsamskipnaden og velferdstinget. Resten av midlene benyttes til aktiviteter. Trondheim er hovedansvarlig for samarbeidet.

Kommunedirektøren anbefaler et samarbeidsprosjekt etter modell fra StudyTrondheim. Før prosjektet starter opp, er det ønskelig med en politisk forankring av prosjektet og Kristiansands rolle som prosjekteier. I tillegg ønsker kommunedirektøren avklaring på, hva som skal være Kristiansands økonomiske bidrag og hvordan det skal dekkes.

2. Økonomiske konsekvenser

Foreløpig prosjektforslag har et budsjett på kr 1 500 000. Midlene skal brukes til:

1. Prosjektleder 100%: Rollen blir å være pådriver for utprøving av aktiviteter for studenter fra Kristiansand og Grimstad. Stillingen vil bli lyst ut.
2. Utprøving av «Karrieresprang»: utprøvingstiltak basert på «[Workation Trondheim](#)» hvor studenter rekrutteres til relevante sommerjobber i regionen. Grimstad kommune og Grimstad Næringsforening har tatt ansvar for å teste konseptet allerede i 2023 i samarbeid med Kristiansand, UiA, lokale bedrifter og studenter.
3. Utprøvingstiltak, inkludert frikjøp av studenter som kan involveres i testing av tiltakene.

Forslag til finansieringsplan og fordeling av økonomiske bidrag er basert på følgende forslag til prinsipper og forutsetninger:

- Grimstads bidrag er omtrent halvparten av Kristiansands bidrag
- Bidrag fra SiA er omtrent halvparten av UiA sitt bidrag
- STA og Velferdstinget bidrar ikke med økonomisk støtte
- Partnerne bidrar med egeninnsats i tiltaksutvikling
- Andre utdanningsinstitusjoner (Gimlekollen, Ansgarskolen, NOROFF, Fagskolen) inviteres til å bidra med finansiering etter at prosjektet har startet opp
- I utvikling av «Karrieresprang» inviteres bedrifter til å bidra økonomisk. Det vil etter hvert utarbeides eget budsjett for dette tiltaket

Kristiansand kommune v/ direktør for samhandling og innovasjon har nylig sendt invitasjon til aktuelle samarbeidspartnere hvor de inviteres til å bidra i en medfinansiering av prosjektet. Det gjenstår derfor å avklare hva partnernes bidrag blir. De er invitert til å bidra som følger:

Grimstad kommune	150 000
UiA	350 000
SiA	175 000
Agder fylkeskommune	525 000

Kommunedirektøren foreslår at Kristiansands bidrag er på kr 300 000 årlig i prosjektperiode, og at det dekkes av næringsfondet. Et slikt prosjektbidrag vurderes å være i tråd med retningslinjene for bruk av næringsfondet¹ blant annet fordi:

- Det faller inn under to av satsingsområdene i næringsplanen for Kristiansands-regionen: Kompetanse og attraktiv storbyregion
- Det har interesse for større deler av næringslivet i Kristiansand.
- Det har god forankring hos deltakende partnere med hensyn til involvering og prosjektfinansiering
- Prosjektet skal vare i 3 år
- Midlene skal brukes til kommunens kostnadsandel i et tiltak hvor kommunen er en av flere partnere

3. Uttalelser fra studentrådet

Studentrådet skal behandle saken 8.november, og studentrådets uttalelse vil følge saken. Studentrådet vil bli en sentral samarbeidsaktør i prosjektet.

Studentrådet i Kristiansand har tidligere drøftet bedre samarbeid om studenttrivsel flere ganger, og har i et eget notat våren 2022 oppfordret Kristiansand kommune til å være pådriver for å gjøre Kristiansand til en god studentby etter modell fra Trondheim kommune og «Study Trondheim».

¹ Næringsfondets retningslinjer ble vedtatt av bystyret 8. juni 2022, sak 110/22: <https://politiskagenda.kristiansand.kommune.no/vis?id=979e94f5-1733-430c-bc46-13c59d0523b6>

4. Vurdering av behov for et partnerprosjekt om studenttrivsel

4.1. Studenttrivsel og vertskommuners attraktivitet

Virksomheter i Agder erfarer økende konkurranse om de gode hodene, og om å rekruttere og beholde relevant kompetanse. Denne konkurransen merkes også globalt. UiA erfarer stor konkurranse om å rekruttere gode studenter og ansatte. Det er ikke tilstrekkelig at universitetet har gode studier og er velrenommert. Vertsbyens attraktivitet og omdømme er av stor betydning. Vertskapsbyer for universiteter har et naturlig fortrinn når det gjelder å knytte til seg kompetanse og personer med høyere utdanning.

Et økende antall og andel studenter er innflyttere og nye i regionen. Høsten 2021 hadde SiA registrert 15 422 studenter (samlet tall for alle studiesteder i både Grimstad og Kristiansand). Bare på UiA har antall studenter fordoblet seg på 20 år, fra 7 447 i 2002 til 14 215 i 2021.

Andelen studenter som har opprinnelig hjemsted utenfor Agder har økt fra 35% i 2003 til 52% i 2021 ([tall fra UiA \(Tableau\)](#))². En stor andel (75%) av UiAs nye studenter i Kristiansand i aldersgruppen 19-30 år oppgir i Studiestartundersøkelsen 2021 at de har flyttet fra hjemkommunen for å studere³, og er nyinnflyttere i Kristiansand. De innflyttede studentene har behov for å bli kjent med byen de studerer i, og hvilke muligheter og tilbud som finnes.

Det høye antall nyinnflyttede unge mennesker utgjør et stort potensial når det gjelder rekruttering av nye innbyggere i framtida, og det er derfor ekstra viktig at de inviteres til å delta i aktiviteter som bidrar til nettverksbygging, tilknytning og rask inkludering i lokalsamfunnet de har flyttet til. Det gjelder også studenter med opprinnelse i Agder, for at de skal bli motivert for å arbeide og bli boende i regionen.

Urovekkende mange studenter sliter med psykiske helse. Det gjennomføres jevnlig undersøkelser av studenters helse og trivsel («SHOT») ved de norske universitetene og ca. 60 000 studenter svarer. Den nasjonale SHOT-undersøkelsen fra høsten 2022 viser blant annet at hele 36 % av landets studenter føler seg ensomme. Stadig flere studenter oppgir også at de har alvorlige psykiske plager. Det har vært en gradvis økning fra 18 % i 2010, via en topp i 2021 under pandemien på 45 %, og til 35 % nå i 2022. Dette er svært høye tall, og det er grunn til bekymring for hva det vil bety for studenters trivsel og studieprogresjon framover. Studentenes meldte om forverret psykiske helse under pandemien, som andre unge. Det forventes at disse særlige utfordringene med ensomhet og psykiske utfordringer vil reduseres når sosiale aktiviteter nå tas opp igjen.

Kommunedirektøren mener det vil være en styrke for hele Agder om kommunene og regionale aktører samarbeider godt med byene Kristiansand og Grimstad om fremtidig rekruttering av nye studenter og kompetent arbeidskraft. Det kan være hensiktsmessig med et partnerprosjekt som skal være pådriver for å foreslå, teste ut og gjennomføre aktiviteter som kan få studentene i Kristiansand og Grimstad til å trives og oppleve tilhørighet til studiebyene og regionen i studietiden. Prosjektet kan gi partnerne kunnskap om hva som bør være innhold, form, omfang og ambisjoner for et mer varig samarbeid.

4.2. Vedtatte strategier

I 2018 ble universitetsbystrategien for Kristiansand vedtatt av både bystyret i Kristiansand og styret på UiA, og i 2020 vedtok de samme partnerne en handlingsplan som skulle bidra til praktisk oppfølging av strategien.

² Det gjenstår å finne følgende tall: Antall utenlandsstudenter samme periode, og samlet antall studenter som har flyttet fra hjemkommune for å studere

³ Dette tallet har ikke sammenheng med hvor studenter er folkeregistrert, og kan derfor heller ikke forklares med kommunens innføring av gratis busskort

I 2021 ble handlingsplan for universitetsbyen Grimstad vedtatt av kommunestyret i Grimstad.

Agder fylkeskommune har utarbeidet både en studentmelding som ble behandlet i fylkestinget den 20. oktober 2020, og en påfølgende [studentstrategi](#) som ble vedtatt i fylkestinget den 1. mars 2022. Studentstrategien har to satsingsområdene som sammenfaller med målene for prosjektet:

- Agder er en attraktiv region å studere i.
- Flere studenter velger å bli værende i Agder etter endt utdanning.

Kommunedirektøren erfarer at det har vært utfordrende å få til en praktisk, koordinert og målrettet oppfølging av disse planene, blant annet fordi partnerne i relativt liten grad har avsatt ressurser til dette. I det foreslåtte prosjektet vil det være en dedikert prosjektleder og avsatte ressurser som kan være pådriver for å få testet og iverksatt aktuelle aktiviteter.

4.3. Innspill fra samarbeidsrådet

Samarbeidsrådet er et samarbeidsorgan mellom Kristiansand kommune, utdanningsstedene i byene, SiA, STA, Velferdstinget, studentrådet og Agder fylkeskommune. I samarbeidsrådets møte den 10. mai 2022 var samarbeid om studenttrivsel og studentattraktivitet hovedtema for drøfting. Da kom det mange innspill om å organisere et systematisk samarbeid med felles pådriverfunksjon og ressurspersoner som partnerne kan spleise på, og hvor målet er å bygge Kristiansands renommé og rykte som en god og attraktiv by for studenter. I tillegg kom det opp en rekke forslag til tiltak.

Kommunedirektøren mener dette prosjektet vil være et svar på mange av innspillene fra samarbeidsrådet.

4.4. Samarbeid om relevante sommerjobber er igangsatt

Kristiansand kommune, Grimstad kommune, UiA, STA, næringsforeningene i både Grimstad og Kristiansand er i ferd med å etablere et strukturert samarbeid for å få flere bedrifter til å rekruttere studenter til sommerjobber i regionen, etter modell fra prosjekt «[Workation](#)» i Trondheim. Det er aktuelt å teste konseptet allerede sommeren 2023 med Grimstad kommune og Grimstad Næringsforening som ansvarlige. Utprøvingen vil være for bedrifter i både Kristiansand og Grimstad, og kan etterhvert spres til hele Agder om det viser seg praktisk og ønskelig.

Kommunedirektøren tror sommerjobb-prosjektet kan bli et svært viktig tiltak for å knytte studenter til relevante arbeidsplasser og bedrifter under studiene. Et slikt tiltak vil antagelig ha større forutsetninger for å lykkes om det inngår i et mer overordnet prosjektsamarbeid som handler om å knytte studenter til regionen under studiene.

4.5. Samlet vurdering

Vertskapsbyer for universiteter har et naturlig fortrinn når det gjelder å knytte til seg kompetanse og personer med høyere utdanning. Det vil derfor være en styrke for hele Agder om kommunene og regionale aktører samarbeider godt med byene Kristiansand og Grimstad om fremtidig rekruttering av nye studenter og kompetent arbeidskraft.

Kommunedirektøren tror det kan være hensiktsmessig med et partnerprosjekt som skal være pådriver for å foreslå, teste ut og gjennomføre aktiviteter som kan få studentene i Kristiansand og Grimstad til å trives og oppleve tilhørighet til studiebyene og regionen i studietiden. Prosjektet kan gi partnerne kunnskap om hva som bør være innhold, form, omfang og ambisjoner for et mer varig samarbeid.

Det vil være en styrke for prosjektsamarbeidet og prosjektets innhold og innretning at Kristiansand tar rollen som prosjekteier.

Kommunedirektøren vurderer at den prosjektfinansieringen på kr 300 000 er et egnet beløp, forutsatt at de andre partnerne bidrar som ønsket. En medfinansiering av et prosjektsamarbeid om studenttrivsel faller inn under retningslinjene for bruk av næringsfondet.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

Kommunedirektøren anbefaler at formannskapet gir sin tilslutning til at Kristiansand igangsetter et prosjektsamarbeid om studenttrivsel.

Kommunedirektøren foreslår at Kristiansands andel i prosjektsamarbeidet er kr 300 000 årlig i 3 år fra 2023, og at det dekkes av næringsfondet.

Punkt 72/22: Svar på vedtak byst, 15122021, Sak 372/21, Verbalforslag nr. 2 fra Høyre - strategi for hvordan Kristiansand kan bli ledende i utviklingen av en grønn sirkulær økonomi

Bilag

Nasjonal strategi for en grønn sirkulær økonomi

Klimakur 2030

sirkulaere-bergen-rapport

Klimaplan 2021-2030

Regionplan Agder 2030

12234 Fullversjon, Klima- og miljøstrategi 102022- A4

12234 Kortversjon, Klima- og miljøstrategi 102022- A4

Dato 28. oktober 2022
Saksnr.: 2021041232-4
Saksbehandler Stein Otto Daatland
Godkjent av Geir Askvik Haugum
Bernt Jørgen Stray
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Nærings- og eierskapsutvalget
Formannskapet

Møtedato

08.11.2022
16.11.2022

Svar på vedtak bystyret, 15.12.2021, Sak 372/21, Verbalforslag nr. 2 fra Høyre - strategi for hvordan Kristiansand kan bli ledende i utviklingen av en grønn sirkulær økonomi

Forslag til vedtak

1. Klima- og miljøstrategien "Omstilling til et bærekraftig lavutslippssamfunn" vurderes som en samlet og tilstrekkelig strategi for å ivareta utvikling av sirkulærøkonomi for Kristiansand kommune.

Sammendrag

I verbalforslag 372/21 ber bystyret administrasjonen om å utarbeide en strategi for hvordan Kristiansand kan bli ledende i utviklingen av en grønn sirkulær økonomi:

*«Strategi for å bli ledende i utviklingen i en grønn sirkulær økonomi.
Byen har stort potensiale for å utnytte og gjenbruke ressursene mer effektivt. Det vil være helt sentralt for ny vekst og omstilling til en lavutslippøkonomi, samt bidra til å skape nye bærekraftige arbeidsplasser. Bystyret ber derfor administrasjonen utarbeide en strategi for hvordan Kristiansand kan bli ledende av en grønn sirkulær økonomi. Følges opp av Business region Kristiansand.»*

Kommunedirektøren legger høsten 2022 frem forslag til Kristiansands klima- og miljøstrategi som har tittelen "Omstilling til et bærekraftig lavutslippssamfunn" (Formannskapet 16/11). Omstilling til en sirkulær økonomi regnes som en nødvendig del av omstillingen til et lavutslippssamfunn og for å nå FNs bærekraftsmål. Klima- og miljøstrategien vil derfor også være en strategi for hvordan Kristiansand kan bli ledende på sirkulær økonomi

Vedlegg:

Nasjonal strategi for en grønn sirkulær økonomi
Klimakur 2030
sirkulaere-bergen-rapport
Klimaplan 2021-2030
Regionplan Agder 2030
12234 Fullversjon, Klima- og miljøstrategi 102022- A4
12234 Kortversjon, Klima- og miljøstrategi 102022- A4

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Klima- og miljøstrategien - føringer og satsingsområder

Visjonen i Den nasjonale strategien for sirkulær økonomi er; «*Et samfunn der ressurser blir brukt og brukt om igjen på effektivt vis i giftfrie kretsløp hvor de erstatter uttak av, og produksjon med nye ressurser.*» Den nasjonale strategien for sirkulær økonomi (2021) gir sammen med Klimakur 2030, Regionplan Agder og Klimaplan 2021 - 2030 føringer for Kristiansand sin klima- og miljøstrategi. Målet om at "I Kristiansand klarer vi mer med mindre ressurser", fra Kommuneplanens samfunnsdel, er grunnlaget for den sirkulære satsingen i klima- og miljøstrategien.

Satsingsområder

Som første kommune i Norge har Bergen fått utarbeidet en mulighetsstudie som viser hvilket potensiale kommunen har for å bli mer sirkulær. Utfordringsbildet for Bergen og Kristiansand er nokså likt. Samtlige hovedpunkter i mulighetsstudien «Sirkulære Bergen» er tatt med i Kristiansands klima- og miljøstrategi. "Sirkulære Bergen" peker spesielt på fire satsingsområder; Produksjon og forbruksvarer, bygget miljø, matsystem og mobilitet. De fire satsingsområdene er implementert i ny klima- og miljøstrategi for Kristiansand kommune. Sentrale satsingsområder er:

- Kortreist mat og tjenester
- Ombruk, reparasjon og økt levetid
- Sambruk og delingsløsninger
- Verdikretsløp som sikrer optimal ressursutnyttelse

Eksempler på strategiske grep i ny klima- og miljøstrategi som bidrar i utviklingen av en grønn sirkulær økonomi:

- Bruke kommunens rolle som innkjøper aktivt for å bidra til omstilling av næringslivet.
- Motivere næringslivet og styrke grønt skap gjennom bruk av insentiver og innovasjon.
- Benytte regionens ressurser og kompetanse samt tiltrekke nye virksomheter for å utvikle fremtidens bærekraftige løsninger.

Og mer direkte for grønn sirkulær økonomi:

- Stimulere utvikling av nye kortreiste verdikretsløp og løsninger for mer ansvarlig forbruk og produksjon.
- Samarbeide med næringslivet og legge til rette for omstilling til en sirkulær økonomi.
- Kristiansand kommune skal fremme sirkulære og bærekraftige løsninger gjennom forvaltning, innkjøp og anskaffelser.
- Samarbeide med flere aktører om å utvikle og realisere forretningskonsepter basert på ombruk, deling, reparasjon/vedlikehold eller materialgjenvinning.
- Etablere og videreutvikle en regional samarbeidsplattform for å styrke det sirkulære arbeidet for å finne nye løsninger og bruksområder for avfallsfraksjoner.
- Prioritere reduksjon av forbruk, ombruk og materialgjenvinning framfor forbrenning.
- Etablere bedre systemer for mer deling, bytting, utlån, reparasjon og ombruk og gjøre slike tilbud bedre kjent for innbyggere og næringsliv.
- Etablere bedre systemer for ombruk, særlig av møbler, elektronikk, byggematerialer og tekstiler.

Videreføring av arbeidet og sirkulær økonomi i strategisk næringsplan

Arbeidet med Klima- og miljøstrategien videreføres med utarbeiding av handlingsplan. Dette arbeidet startes i november 2022.

Det pågår arbeid med en ny strategisk næringsplan for Kristiansandsregionen. Dette arbeidet ledes av næringsnettverket i samarbeid med Region Kristiansand, og Business Region Kristiansand er representert i arbeidet. Sirkulær økonomi og bærekraft i sin helhet er sentralt også i dette arbeidet. Prosjektgruppen for strategisk næringsplan er kjent med klima- og miljøstrategien til Kristiansand kommune og har dialog med miljøvernsjef i Kristiansand kommune. Ny strategisk næringsplan for Kristiansandsregionen skal ferdigstilles våren 2023.

Vurdering

I ny klima- og miljøstrategi for Kristiansand kommunes er det lagt stor vekt på sirkulær økonomi. Anbefalingene i klima- og miljøstrategien samsvarer med mulighetsstudien «Sirkulære Bergen» når det gjelder sirkulær økonomi.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

Klima- og miljøstrategien "Omstilling til et bærekraftig lavutslippssamfunn" vurderes som en samlet og tilstrekkelig strategi for å ivareta utvikling av sirkulærøkonomi for Kristiansand kommune.